

A szívbeli elköteleződés nélkülözhetetlen

✎ Réfi Zsuzsanna

Csaknem két év telt el azóta, hogy a Magyar Rádió Művészeti Együtteseinél (MRME) a vezetés új korszakot hirdetett. Devich Márton ügyvezető igazgatót az eredményekről, az együttesek jelenéről, a Budapesti Wagner Napokról, az új vezető karmesterről és a következő évad terveiről kérdeztük.

┃ *Négy nap alatt a teljes Ring előadása hatalmas feladat, ráadásul ezt kétszer is megteszi a Magyar Rádió Szimfonikus Zenekara a Budapesti Wagner Napokon. Milyen munkát jelent mindez a társulat számára?*

– Aki zenész, az tudja, hogy a Wagner-tetralógia előadása, ráadásul ilyen sűrűségben valóban óriási kihívás, nemcsak fizikailag, hanem szellemileg, zeneileg, összpontosításban is, és rendkívüli felkészülést, komoly előkészületeket igényel. Az előpróbákat már több mint egy hónappal ezelőtt, április közepén megkezdtuk Kovács János karmesterünk irányításával. Igaz, van bőven tapasztalatunk, hiszen a Rádiózenekar már 2006 óta állandó résztvevője a fesztiválnak, Fischer Ádám karmester az MRME közreműködésével álmodta meg a Budapesti Wagner Napokat. Ugyanakkor hála Istennek több fiatal muzsikus érkezett a zenekarunkhoz az elmúlt években, így minden szólamnak plusz feladatot jelent, hogy a fiatalabbak felkészülését, beilleszkedését is segítsék. Ők még nem tudják, milyen terhelés vár rájuk, és mint mindig, most is csak a legmagasabb színvonal az elfogadható. Két teljes Ring 2019-ben ment utoljára, örvendetes, hogy a járvány után most újra közönség előtt adhatjuk elő.

┃ *Hogyan látja, változott-e az évek során az együttes Tetralógia előadása?*

– Büszkén mondhatjuk, hogy amióta játszunk ezeket a műveket, mindig kiváló szakmai kritikákat kaptunk az együttes, nyilván, az évek során egyre kifinomultabb az előadás, persze Fischer Ádámnak köszönhetően is, hiszen ha valaki, akkor ő az, aki mindent tud ezekről az operákról. Mindig lehet tőle még többet tanulni. És mindig tud adni új inspirációt.

┃ *Milyen hatással van a Ring a zenekar repertoárjára?*

– Boldogok vagyunk, hogy játszhatjuk a Ringet, noha nem vagyunk operazenekar, ez nagy ajándék. Ugyanakkor a Rádiózenekar híres arról, hogy minden műfajban „bevethető”, otthon van a barokk zenében

Fotó: Vörös Áttila – MTVA

éppúgy, mint a legnehezebb kortárs művek megszólaltatásában, operaprodukciókban, vagy akár filmzenében és popdalok szimfonikus kíséretében, lásd A Dal tévés produkciót.

■ *Ön egyben a Bartók Rádió vezetője is. Hogyan látja, mennyire tudta erősíteni egymást a két intézmény az elmúlt két évben?*

– Nagyon hatékonyan, és ez igen fontos. Együtt kifejezetten erősek vagyunk a magyar zenei életben, és az együttműködésnek számos gyümölcse van. Nemcsak a Bartók Rádióról van szó, hanem például az M5 kulturális tévécsatornáról is. Kiváló az együttműködés, évente 8-9 szimfonikus, a cappella vagy oratorikus koncertünket rögzíti az M5, és ezek a friss hangversenyek folyamatosan adásba kerülnek régebbi archív felvételek mellett. Akkor még nem beszéltünk a különleges közös produkciókról, például az Újévi nyitányról vagy a Virtuózok gálakonцерtról, amelyek minden évben nagy sikert aratnak, magas nézőszámmal. Ami a Bartók Rádiót illeti, minden MRME-hangversenyt élőben közvetítünk – mindjárt itt a Ring is! –, rengeteg riportot készítünk az együttesek életéről, a Variációk kamarazenére hangversenyeit szintén felvesszük és műsorra tűzzük. A rádiónak is van saját rendezésű kamara sorozata, abban is gyakori vendégek az MRME zenészei. Vagy említhetem a Bartók Rádió Arckép című műsorát, amelyben az a cél, hogy a zenekar és az énekkar összes szólamvezetőjének portréját megrajzoljuk. Kiderült a számomra sokszor megható vallomásokból, hogy milyen színes egyéniségek, milyen csupa szív, elhivatott művészek alkotják nálunk a derékhadat.

■ *Említette a Variációk kamarazenére című sorozatot a Párbeszéd Házában. Milyen a visszhangja?*

– Büszkén mondhatom, hogy nagyon szeretik a zenészeink és a közönség is, boldog vagyok, hogy elindíthatuk. A legnagyobb elismerés legutóbb az egyik rádiós kollégától, zenei rendezőtől érkezett, aki gyakran készít kamarazenei felvételeket, és azt állította, hogy a mi sorozatunk kiemelkedően magas színvonalú. Muzsikusaink maguk pályázhatnak arra, hogy kivel-kikkel és mit szeretnének előadni, ezért lelkesen és örömmel játszanak, fontos nekik ez az egész, hogy megmutassák a hangszeres tudásukat így is, és valószínűleg ez az, ami hallatszik a koncerteken. A helyszínt is megszerettük, barátságos, és jó az akusztika.

■ *Amikor tavaly beszélgettünk, azt mondta, talán idén már költözhetnek új otthonukba, a Jókai utcába. Hol tartanak jelenleg?*

– A Jókai utcai bázist alaposan fel kell újítani, ott hangversenystúdiót kell kialakítani. A lehető legjobbat, legmodernebbet szeretnénk, és ez időbe telik. Az Operaház április végén hagyta el az épületet, mi eddig a tervezéssel tudtunk haladni. Reméljük, hamarosan

megkezdődhet a kivitelezés. Egyelőre csak annyi biztos, hogy ez év végéig a Bródy Sándor utcában folytatjuk a próbákat.

■ *Majd két esztendeje, 2020. augusztus 1-jétől lett a Magyar Rádió Művészeti Együtteseinek ügyvezető igazgatója. Miként értékeli az eddigi időszakot, milyen változásokat lát az együtteseknél?*

– Számomra az jelenti a legnagyobb örömet, ha jókedvű művészeket látok magam körül. Ha azt érzékelem – elkaptam félmondatokból, pillantásokból, különböző apró visszajelzésekből –, hogy a zenészeink, énekesekünk elégedettek, ha vannak szép, művészileg motiváló feladataik és sikeres fellépéseik, van biztos háttérük és reménytelen jövőképük. Mert a jó hangulat azonnal érződik a műhelymunkán és hangversenyeken. Talán mondhatom, hogy a Magyar Rádió Művészeti Együtteseinel most ilyen időket élünk. Közben pedig csodálatos koncerteket adtunk, és a következő évad is tele van szép feladatokkal. Nem véletlen, hogy egyre több fiatal tehetség kopogtat nálunk, ha kiírunk egy-egy próbajátékot vagy próbaéneklést. Amikor az egyik legutóbbi próbajáték győztesének éppen azt eszeteltem, hogy miért érdemes hozzánk jönni muzsikálni, az illető széles mosollyal válaszolt, ne is folytassam, „mindenholnan azt hallja, hogy nálunk most nagyon jó dolgozni”. Nos, ez a legbátorítóbb visszajelzés, és ezért érdemes a háttérben küzdeni és munkálkodni.

■ *Tavaly zenekarigazgatók részéről kritika érte a zenekari próbajátékok színvonalát, mondván, felkészületlenek a pályázók, nincs kiből válogatni.*

– Összességében mi nem ezt tapasztaltuk. Végülitem az összes próbajátékot. Rendkívül jó zenészek és elhivatott művészek érkeztek hozzánk, fúvósok és vonósok is. Volt, hogy szívesen felvettünk volna két zenészt is, ha lett volna hely. Vagy csak szerencsénk volt a jelentkezőkkel? Nem tudom. Mi mindenesetre nagyon örülünk a fiataljainknak, érzékelhető egy nemzedékváltás. Hosszú távban gondolkodom, minden tekintetben, a művészi fejlődésben, a csapatban, a társulat építésében is. Vagyis ha valaki érkezik hozzánk, a szívbeli, lelki elköteleződés az MRME mellett nélkülözhetetlen, az, hogy valaki büszke legyen rá, hogy rádiózenekaros, vagy a Rádiókórusban énekel. Mert érzi, hogy ez rang, és azt is átéli, hogy ez nemcsak egy üres szólam, hanem művészileg és a megbecsülését tekintve is valóság. Ugyanakkor az MRME tagjának lenni kötelez mindenkit a maximális teljesítményre.

■ *Jó kórusénekest sem nehéz találni?*

– Ez már nehezebb kérdés, de ha lassabban is, az énekkarban is elindult egy építkezés. Pad Zoltán vezető karnagyunkkal sok meghallgatást szervezünk, keressük a legjobb, legideálisabb hangokat. A kórusnak is igen sok izgalmas feladata van, felejthetetlen koncertek van-

nak a hátunk mögött, csak egyetlen dolgot hadd említsek meg, ami óriási tett volt: születése évfordulója alkalmából előadtuk Lajtha László csaknem összes vokális kompozícióját. Természetesen rádiófelvétel is készült. Ősztől pedig „vokális Kodály-összesre” készülünk, néhány más együttes bevonásával, ami még merészebb, de gyönyörű vállalkozás.

▮ *Ebben a sorozatban a Gyermekkorús is szerephez jut?*

– Náluk is érzek fejlődést, Dinyés Soma vezető és Walter Judit betanító karnagyot nagyon szeretik a gyerekek, ők pedig nagyon ügyesen találnak izgalmas feladatokat. A járvány a Gyermekkorúst sújtotta leginkább, de most újraélednek a lehetőségek, és tavasszal sokan jöttek felvételizni. A gyerekeknek nemcsak a patinás koncerttermekben való tündöklés szerez élményeket, mint például legutóbb José Cura Requeimjében való közreműködés a Müpában, hanem az is, amikor Kodályt énekelhettek az ország apró falvacskáiban, bejárva a zeneszerző 100 évvel ezelőtti népdalgyűjtő körútjának településeit.

▮ *Szeptembertől új vezető karmestere van az együttesnek az olasz Riccardo Frizza személyében. Miért esett rá a választás, s mit vár a közös munkától?*

– Hangsúlyozni kell, hogy Riccardo Frizza Vásáry Tamás elnök karmesterünk és Kovács János állandó karmesterünk mellé érkezik. Régóta jó kapcsolat volt közöttük és a zenekar között, és úgy döntöttünk, hogy

FOTÓ: JOAN TOMAS

Riccardo Frizza

szorosabbra fűzzük a szálakat. Ő is vágyott erre, és ez megtiszteltetés. Frizza mester világiáró, igen keresett művész, ajándék, hogy közösen tervezgethessük a jövőt. Két hosszabb periódusban négy hangversenyt is vezényel majd a következő évadban, sokat fogunk vele dolgozni, és előkészületben vannak külföldi koncertek, turnék is. Bízunk a gyümölcsöző együttműködésben.

▮ *Gazdag szezonnak ígérkezik a 2022/23-as évad. Milyen sorozatokat, fellépéseket emelne ki a szezonból?*

– Szívem szerint minden koncertet felsorolnék... Négy bérletünk megmarad a Zeneakadémián, a Müpában és a Mátyás-templomban. A „vokális Kodály-összkiadást” már említettem, a nagy oratóriumok is elhangzanak. Vásáry Tamás Schubert-sorozatát vezényel az összes szimfóniával, az Asz-dúr és az Esz-dúr misével. Vashegyi György egy máig kiadatlan Gounod-requiemet mutat be együtteseinkkel, és lesz Ligeti György-émlékkoncertünk is Vajda Gergely vezényletével. Az Újévi nyitányt Oliver von Dohnányi fogja dirigálni. Káli Gábort is szeretnénk egyre többet hívni, most például ő vezényli majd Webber Requiemjét, ezt a művet Pécsre is elvisszük. A szólistáink között lesz Fenyő László, Dmitry Masleev, Kian Soltani, Vigh Andrea, Fejérvári Zoltán, Kelemen Barnabás, Ábrahám Márta, Erik Bosgraaf, az Énekkart Philipp Ahmann, Václav Luks, Szabó Sipos Máté, ifj. Sapszon Ferenc is vezényli. És sorolhatnám a neveket. Nagyon gazdag, színes évad elé nézünk.

▮ *Új helyszínnel is gazdagodnak, hiszen lesznek koncertjeik a Magyar Zene Házában is. Rendszeres fellépőké válnak ezen a helyszínen?*

– Izgalommal várjuk az ottani fellépéseket, ifjúsági koncerteket is adunk, mi nyitottak vagyunk rá, hogy folytassuk az együttműködést, örülnénk neki.

▮ *Ha jól számolom, 2023 októberében lesz 80 esztendő a zenekar. Ünnepi szezonra, vagy csak születésnap koncertekre készülnek?*

– Valóban így van, és szeretnénk méltóképpen megünnepelni ezt az évfordulót. Ám hogy miként, az előre még titok. Úgy szeretnénk ünnepelni, hogy elsősorban ne mi kapjunk, hanem mi adjunk ajándékot a közönségnek. Annyit elárulhatok, hogy terveink szerint mindhárom együttesünk részese lesz a zenekari jubileumnak.

▮ *Milyen terveket, célkitűzéseket tart fontosnak a következő időszakban?*

– Azt szeretném, ha tudnánk rendületlenül folytatni azt az utat, amelyen két éve elindultunk, és hogy a művészeink arcán továbbra is a mosolyokat lássam, valamint azt, hogy külföldre is többet vihessük hangversenyekkel és magyar zeneművekkel Magyarország jó hírét. ■